Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter:	Heiberg, Peter Andreas
Titel:	BREV TIL: Heiberg, Ludvig FRA: Heiberg, Peter Andreas (1800-10-17)
Citation:	Heiberg, Peter Andreas: ”BREV TIL: Heiberg, Ludvig FRA: Heiberg, Peter Andreas (1800-10-17)”, i *Breve fra Peter Andreas Heiberg*, C. A. Reitzels Forlag, s. 68. Onlineudgave fra Danmarks Breve: https://tekster.kb.dk/text/letters-001990119-000-shoot-L0019901190000022.pdf (tilgået 25. april 2024)
Anvendt udgave:	Breve fra Peter Andreas Heiberg
Ophavsret:	Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden. Læs Public Domain-erklæringen

Samme til samme.
Paris den 17de Oktober 1800.

Kjereste Broder!

Jeg har gandske rigtig modtaget dit kjerkomne Brev af 24de August, hvorfor jeg takker dig. Den Krig, som truede Dannemark paa den Tid, blev da afvendt. Det er lykkeligt for Landet, som jeg gjerne vil tilstaae, men Freden [1)] har ogsaa fornedret Dannemark saa dybt, at vi ere blevne en Fabel og en Spot for alle Lande. Skjendigt er det at see en Bourgoing i sin Audients Tale enten at spotte os med en Ironie, eller at hykle paa en nedrig Maade for den Danske Regjering. Jeg skulle næsten troe at den sidste Meening er den rigtige, deels fordi denne er nu Espriten hos den Franske Regjering, deels ogsaa fordi han derved kaster et Skjul over sit eget utilladelige Forhold med at reise over Kiel, og lade sig der opholde af contraire Binde i 14 Dage, istedenfor at gaae Landeveyen paa en saa kritisk Tid, da hans Nærværelse i Kjøbenhavn var saa vigtig. Men endnu skjendigere er det at Danske Skribentere, der ideligen raabe paa deres Selvstændighed, ikke undsee sig ved at skrive Hæderssange over en saadan aftvungen Fred. Har de gjordt det efter Overbeviisning, da ynker jeg deres Forstand, og reflekterer aldrig mere paa hvad de skriver; og have de havt andre Hensigter dermed, da fortjene de Foragt, siden de havde et Huusraads. 69at holde sig til, nemlig det at tie. At Rahbek [1)] ikke skammer sig ved i sin Tilskuer at kalde Freden hæderlig, det vilde jeg ikke have troet, naar jeg ikke havde det trykte Blad i mine Hænder. Lad dem i Guds Navn, om de behager, kaste nogle Blomster sor Kronprindsen; jeg troer han er den eeneste af de Styrende, som fortjener dem, da jeg har Grunde til at troe at han var bestemt nok i sit Forsæt at forsvare Nationens Ære; men Skam, evig Skam hvile over dem, der planmæssigen have desorganiseret vores heele Forsvarsvæsen, næsten tilintetgjordt vores Marine, og ladet Nøglen til Sundet eller Østersøen være blottet for alle Fornødenheder, og det efterat det ikke er længere end fire Aar siden, denne Fæstning blev insulteret af en uset Fregat, som den ikke saae sig i Stand til at tugte. Nu vores elendige Diplomatie; denne Videnskab der ikke bestaaer i andet end i den Konst at finde Udflugter. Saa svag er den hos os, at vi ikke engang kunde forhale Sagens Afgjørelse til Svaret indløb fra Rusland. Det forstaaer sig, da vi havde tilladt Brandere og Bombardeerskibe at komme indenfor Kronborg Fæstning, saa vare vi i Engelskmændenes Vold. Men hvorfor tilloed vi disse Skibe at komme ind? Jeg er vis paa at Engelland her har virket med Penge. Og endeligen Regjeringens Jmbecillitet ikke at benytte sig af den offentlige Esprit, da den saa stærkt havde deklareret sig t Regjeringens Favør. Saa meget frygte de Aalehoveder, der forestaae den Danske Regjering denne Esprit public, at de endog qvalte den is. 70et Øyeblik, hvor den saa meget behøvedes. Man værdigede ikke engang Nationen saa megen Agtelse at man ved en Proklamation tilkjendegav Aarsagen hvorfor Krigs-Tilberedelser gjordes. Man behandlede Nationen som en Flok Slaver; den saae hvad Herrerne foretoege sig, men Hensigten med Tilberedelserne maatte man lære af Tydske Aviser. Jeg forsikrer dig, uagtet de Danske Magthavere ere mine Fiender, saa skulde ingen meere end jeg have glœdet sig over deres Adfærd, naar den havde næret saadan som Nationens Ære fordrede. Det Engelske Ministerium , der kjender Anarchiet i Dannemark, og alle Tings totale Desorganisation, lige saa godt som vi, saae forud at vi vilde og maatte give efter, ellers havde det ikke talet i saa høy en Tone. Vi havde mistet vores Øer, siger man, i Vestindien [1)]; Vist nok, det tilstaaer jeg. Vi burde aldrig have dem, naar vi ikke kan forsvare dem, og skal Moderlandets Ære opofres for at conservere dem ? Ogsaa maae vi takke Heinrichs, der for gode Ord og Betalning, som han modtoeg af Hollænderne, forraadte Landet ved at saae Kongen til at paatage sig det Terborchske Laan. Havde dette ikke skeet, vilde Tabet af de Vestindiske Øer altid have blevet meere Hollændernes end Dannemarks. Dette sagde jeg i Amsterdam til Hoved-Eyeren af de Terborchske Obligationer Arnoldus Finmann, Han disputerede med mig derom, men tilsidst nødtes han til at give mig Ret, og sagde blot at det ikke vilde være honet af Dannemark at lade Holland staae i Stikken; hvortil jeg svaredes. 71ham korteligen, at man i Politik og Handel ikke kjender Ordet honet. Saa-ledes ere vi da blevne tributaire til Engelland, af hvis Exempel enhver Magt har lært, at vi lade os foreskrive Love. Min egen Landsforviisning har fandelig ikke ærgret mig saa meget som denne National Ydmygelse. Dog nok herom.

At din Kone og dine Børn have været i Kjøbenhavn, det har jeg erfaret af min Kones Breve. Jeg formoder at de nu ere tilbage og befinde sig vel. At hilse dem alle fra mig er noget som jeg det ikke behøver at bede dig erindre. Ewald var i 3 Uger i Paris tilligemed Herr Mønster [1)] hans Sancho Panza. Jeg traf dem Hændelseviis et Par Gange, uden at vi talte til hinanden. Men Dagen før deres Afreise var jeg inviteret at spise i Selskab med dem. Saasnart som jeg traadde ind i Stuen kom de begge imod mig, og sagde mig at de havde 1000 Hilsener til mig — fra hvem veed jeg ikke, thi jeg afbrød dem gandske kort, med at takke dem fordi de saa prompte udrettede deres Commissioner. Ewald forstoed mig ikke, thi han vedblev at tale med mig som forhen. Mønster derimod blev flau, og vi talte slet intet sammen. At denne Person, der eengang i Verden havde deklareret sig for Sandhed og fund Fornuft, nu lader til at være bleven en Apostat — thi ellers vilde han ikke have været bange for at besøge mig, eller søge mig op her i Paris; ogsaa har Ewald sagt om ham at han havde forandret sin Troe — det forundrers. 72jeg mig over; dog trøster jeg mig ved at den gode Sag ikke taber, og den politiske og religiøse Orthodoxie ikke vinder ret meget ved hans Frafald.

Den 18de Vendemiaire eller den 10de Oktober blev her opdaget et infamt Complot [1)], hvis Hensigt var at tænde Ild paa adskillige Steder i Operahuset, og benytte sig af Forvirringen til at myrde Buonaparte.

Complottet var opdaget i Forveyen, og paa Stedet selv arresterede Politiet 12 Personer, der fandtes at have Lunter og Svoveltraade hos sig. Man siger at det var Emigranter, men der troes at det ikke forholder sig saaledes. En af Personerne, der ansees for at være Hovedmanden hedder Bonnet [2)] og skal være en intime Ven af Barrére [3)]. At politisk Fanatisme kan drive Folk til at stræbe Buonaparte efter Livet, det begribes letteligen, og det kunde i en vis Henseende undskyldes; men ingen kan undskylde et saadant Helvedes Middel, som man dertil har villet anvende, og som sikkert vilde have kostet nogle hundrede Menneskers Liv, der ikke havde Haanden i Staatsmaskinen. At Buonaparte allereede i nogen Tid har frygtet for deslige Complotter, det seer man af adskillige Omstændigheder, saasom at han betydeligen har forøget sin Garde, og at han, som der siges, har i Sinde at boe paa St. Cloud en Dansk Miil fra Paris, hvor der indrettes Stalderum til 1500 Heste, da han nok tager sin heele Garde med sig, og lader de andre Consuler sørge for sig selv. Ogsaa staae de virkelig, efter Constitutionen,s. 73som 2 Nuller ; thi uden at tale om, at de i alle de vigtigste Anliggender og Embeders Bortgivelse, ikke have eet Ord at sige, da alt dette hænger af Buonapartes egen Villie, saa er det endvidere mærkværdigt, at hvor Constitutionen giver dem Ret til at tale med, have de blot Votum deliberativum, og Buonapartes Mening gjelder, om endog begge de andres Meeninger ere imod hans. Saaledes seer du letteligen at ingen Konge har meere despotisk Magt end Buonaparte; derfor kan han vel have Aarsag til at frygte, især da det er bekjendt at han handler despotisk, det er at sige, ikke uredelig, men at hans Villie skal være en Lov, og at han ingen Modsigelse taaler. Derfor skal Krigsministeren Carnot have faaet sin Afskeed, fordi han ofte har vovet at modsige Buonaparte. Ogsaa har hans Afskedigelse gjordt megen Sensation. Hvor længe denne saa despotiske Constitution skal staae, vil vel være vanskeligt at sige. Maaskee staaer den, maaskee er det nødvendigt at den staaer, indtil der bliver Fred; men jeg anseer det for umueligt at den kan staae længere; og uden Tvivl er det længe nok, da jeg anseer Freden, endog med Keiseren, at være længere borte nu end nogensinde. Maaskee trækker man Negociationerne i Langdrag i et Aars Tid for at samle Kræfter, og saa gaaer det løs paa Menneskeblod igjen. Forresten kan man ærgre sig en Guulsoet paa Halsen over at see hvorledes alle Aviser og Journaler kappes om at smigre paa den nederdrægtigste Maade for Buonaparte. Sandhed maae man ikke vente at finde i Journaler eller Dagblade i Henseende til det politiske og Statsbestyrelsen. Yttrer nogen en frie Meening om de Personer der ere i Velten, strax er Journalen supprimeret og confisqueret. Saaledess. 74supprimerede man for nyelig Journal des hommes libres, fordi den fortalte en Persisk Anekdote, der blev appliceret paa Talleyrand Perigord, om hvem Chronique scandaleuse fortæller, at han, for at smigre for Buonaparte, der elsker Kaninjagt, skal have sagt at det var ogsaa hans Yndlings Fornøyelse, og at han moerede sig dermed paa sin Eyendom i Auteuil. B. havde da indbudet sig selv til et Jagtpartie i Auteuil. Og T. der vidste at der paa heele Eyendommen ikke fandtes een eeneste Kanin, loed da kjøbe tamme Kaniner, som han foerede i Bure indtil den bestemte Dag kom, da de bleve slupne løse. Disse Stakkels Dyr, der saae Jagtselskabet komme, troede at man bragte dem Mad, og forsamledes i Hobetal om Selskabet, røbede saaledes T. og gav Anledning til nogen Latter og hemmelig Mocquerie over ham.

Jeg har nu anden Gang vœret i National Institutets høytidelige Qvartalsmøde, men maae reent ud tilstaae at jeg anseer det for intet andet end for et litteraire Charlatanerie. Man hører saare lidet af hvad der passerer, da Salen er for stor og proppet fuld af uroelige unge Mennesker, der endog ved satirisk Applaus nødte Præsidenten Ameilhon [1)] til at hæve Seancen førend han havde udlæst, saa som han er gammel og har en svag Stemme, saa at faae eller ingen kunde høre hvad han sagde. Jeg har sagt til et Par af Medlemmerne, at de ved trykte Plakater burde forbyde al Applaus, der ikke bør sinde Sted, uden hvor man kommer for sine Penge. Vist nok er det at man ikke her som paa Comoedien piber, men man laders. 75undertiden være at applaudere, eller man applauderer mindre for een end for en anden; og denne Udmærkelse er ydmygende for mangen brav Mand. Derimod ere de ugentlige Møder som hver Classe holder to Gange hver Decade, særdeeles interessante. Her indlades ingen andre end de der af et Medlem forestilles for Præsidenten, og her kan man høre alt hvad der passerer, hvilket aldrig er uden Interesse.

Nu, da vi har faaet Varmen bort af Luften begynder jeg noget at rondere paa de 19 Komediehuse, som Paris eyer. Der spilles i det mindste paa 14 forskjellige Steder hver Aften, og er næsten altid fuldt. Paa 7 eller 8 spilles der hver Aften uden Undtagelse, saa man aldrig kan være i Forlegenhed for at vrage. Af nogle Danske Aviser har jeg seet at Olsen og Jomfrue Dreyer fra Odensee have debuteret i Kjøbenhavn. Ere de antagne eller ikke, og har Odensee mistet fleere af sine Skuespillere? Det er en original Abderitstreg at lade male en Norsk Prospekt paa et Forhæng til den Danske Skueplads; men hvad kan man ikke finde paa hos os?

Jeg vilde gjerne afsende dette Brev med Posten i Dag, og da Brevene maae være paa Posthuset før Kl. 12 Middag, og jeg har en lang Vey til Posthuset, saa tør jeg for denne Gang ikke underholde mig længere med dig, med mindre jeg vilde lade være at skrive min Kone til i Dag, hvilket jeg er vis paa at du ikke ønsker. Altsaa afbryder jeg med al Velgaaendes Tilønskning over dig og din Familie, og med Hilsen til alle mine Bekjendte.

Salut et fraternité
Hg.

s. 76Som Hovedmænd for Complottet mod Buonaparte nævnes egentlig i Aviserne en vis Demerville og en Romer ved Navn Ce…….. [1)]. Ovenmeldte Bonnet skal imidlertid virkelig være arresteret; og Barrére selv har

Heiberg, Peter Andreas, *Breve fra Peter Andreas Heiberg,*

været stevnet for Politie Præfecten.